

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 27. april 2017
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Selina Rosenmeier
Sagsnr.: 2016-731-0069
Dok.: 2278710

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

**Forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love
(Blokering af hjemmesider og stop af offentlige ydelser til fremmedkrigere)**

I. Myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 11. januar 2017 til den 8. februar 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Akademikerne, Advokatrådet, Advokatsamfundet, AK-Samvirke, Amnesty International, Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger, Ankestyrelsen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ASE, ATP, BDO, Kommunernes Revision, Beskæftigelsesrådet, Bestyrelsesforeningen for Social- og Sundhedsskolerne, Brancheforeningen Telekommunikationsindustrien, Børnerådet, CEPOS, Cevea, Copenhagen Business School, Juridisk Institut, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Konservative Studerende, Danmarks Liberale Studerende, Danmarks Medie og Journalisthøjskole, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Metal, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Advokater, Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Handicaporganisationer, Danske Landbrugsskoler, Danske Regioner, Danske Revisorer, Danske Senio-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

rer Danske, SOSU-skoler, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Universiteter, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Diverse A-kasser, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA), Folketingets Ombudsmand, Forbundet af Offentlige Ansatte (FOA), Foreningen af danske lægestuderende, Foreningen af Institutionschefer og Områdechefer m.fl., Foreningen af kommunale sociale-, sundheds, og arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Danske Revisorer, Frit Forum, Socialdemokratiske Studerende, Frivilligrådet, FSR – danske revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Fængselsforbundet i Danmark, Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Gymnasieskolernes Rektorforening, Handelsskolernes Lærerforening (HL), HK/Kommunal, HK/Stat, Ingeniørforeningen i Danmark, Institut for Menneskerettigheder, Jobrådgivernes brancheforening, Justitia, KL, Kraka, Kriminalforsorgsforeningen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kulturministeriets Rektorer (KUR), Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, Landbrug & Fødevarer, Landforeningen for førtidspensionister, Landsforeningen af Fleks- og skånejobbere, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen SIND, Landsklubben af socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landsskatteretten, LEV, Lærernes Centralorganisation, Lærerstuderendes landskreds, Politiforbundet, Private Gymnasier og Studenterkurser, Professionshøjskolernes Rektorkollegium, Pædagogstuderendes Landssammenslutning, Rektorkollegiet for de kunstneriske og kulturelle uddannelser (RKU), Rektorkollegiet for de maritime uddannelser, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden på Grønland, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rådet for psykisk sårbare på arbejdsmarkedet, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende (SDS), samtlige byretter, Skatteankestyrelsen, Skolelederforeningen, SAND, SRF Skattefaglig Forening, Statsforvaltningerne, Studenterrådgivningen, Syddansk Universitet, Juridisk Institut, Sygeplejestuderendes Landssammenslutning, Udbetaling Danmark, Uddannelsesforbundet, Udviklingshæmmedes Landsforbund, Vestre Landsret, VEU-rådet, VUC, Lederforeningen og VUC, Bestyrelsesforeningen, ÆldreForum, Ældresagen, Østre Landsret, Aalborg Universitet og Juridisk Institut Aarhus Universitet.

Justitsministeriet har modtaget hørings svar fra:

Danmarks Evalueringsinstitut, Ældresagen, Foreningen af danske lægestuderende, Danske Ældreråd, Vestre Landsret, Rådet for Psykisk Sårbar på Arbejds markedet, Sø- og Handelsretten, Danske Erhvervsakademier, Dansk Byggeri, Advokatrådet, Danske Erhvervsskoler – og Gymnasier, Folketingets Ombudsmand, Landbrug & Fødevarer, Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rigsombudsmanden på Færøerne, Danske Studerendes Fællesråd, Fængselsforbundet i Danmark, Datatilsynet, Aarhus Kommune, Justitia, Foreningen af Offentlige Anklagere, Byretspræsidenterne, Rektorkollegiet for de kunstneriske og kulturelle uddannelser (RKU), Retspolitisk Forening, Udbetaling Danmark, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Teleindustrien, Institut for Menneskerettigheder, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Østre Landsret, Rigspolitiet, Fiberby, IT-Politisk Forening, Dansk Industri, DK Hostmaster, Telia Danmark, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Den Danske Dommerforening, PET og Dansk Erhverv.

Justitsministeriets kommentarer til hørings svarene er anført i *kursiv*.

2. Hørings svarene

Danmarks Evalueringsinstitut, Ældresagen, Foreningen af danske lægestuderende, Danske Ældreråd, Vestre Landsret, Rådet for Psykisk Sårbar på Arbejds markedet, Sø- og Handelsretten, Danske Erhvervsakademier, Dansk Byggeri, Advokatrådet, Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier, Folketingets Ombudsmand, Landbrug & Fødevarer, Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rigsombudsmanden på Færøerne, Danske Studerendes Fællesråd, Fængselsforbundet i Danmark, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, PET og Rigsadvokaten har ingen bemærkninger til lovforslaget.

2.1. Udbredelse af terrorpropaganda

Den Danske Dommerforening og Østre Landsret bemærker generelt, at ændringen af straffelovens § 114 e er af overvejende politisk karakter og derfor som sådan heller ikke giver anledning til bemærkninger. Det anføres, at bestemmelsen konkret vil kunne give anledning til principielle spørgsmål om forholdet til ytringsfriheden, men som bestemmelsen forud-

sættes anvendt, er der imidlertid næppe tale om en væsentlig udvidelse af det kriminelle område.

Institut for Menneskerettigheder vurderer, at den foreslåede bestemmelse ikke er nødvendig ved siden af de allerede gældende regler, og at formuleringen ikke bidrager til klarheden af § 114 e. Det foreslås på den baggrund, at bestemmelsen udgår af forslaget.

Justitia anfører, at et generelt forbud mod terrorpropaganda rammer bredere end hensigten og gør det svært for den enkelte at forudsige, hvornår deling af terrormateriale vil være strafbart. Det anbefales derfor, at forslaget afgrænses til at omfatte propaganda, internetsider og personer, der har tilknytning til lande/organisationer, som Danmark er i væbnet konflikt med.

Retspolitisk Forening anfører, at udbredelse af propaganda allerede er omfattet af de gældende bestemmelser, og at afgrænsningen af den foreslåede bestemmelses anvendelsesområde, herunder særligt i forhold til udbredelsens omfang, er uklart. Det henstilles, at bestemmelsen udgår af lovforslaget.

Aarhus Kommune er generelt positive over for forslaget, men vurderer samtidig, at det er af større betydning at forebygge online radikaliserings med eksempelvis træning i digital dannelse for at sikre større robusthed over for det, man møder på nettet.

I lyset af høringssvarene og idet udbredelse af såkaldt terrorpropaganda allerede er omfattet af den gældende bestemmelse i straffelovens § 114 e, har Justitsministeriet besluttet at lade den foreslåede præcisering af straffelovens § 114 e udgå af lovforslaget.

2.2. Blokering af hjemmesider

2.2.1. Generelt

Dansk Erhverv støtter hensigten om at bekæmpe udbredelsen af terrorpropaganda, men bemærker samtidig, at lovforslaget er yderst betænkeligt både i sit meget brede omfang, der går langt ud over terrorbekæmpelse, de foreslåede metoder og den manglende præcision i de forudsætninger, der skal opfyldes, for at myndighederne kan pålægge teleselskaber at blokere hjemmesider.

IT-politisk Forening anfører, at blokeringsbestemmelsen er en meget vidtgående beføjelse. Det anbefales, at bestemmelsen opgives. Det anføres endvidere, at udbydere af internetadgangstjenester ikke længere kan blokere adgangen til bestemte websites efter frivillige aftaler. Der henvises i den forbindelse til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2015/2120 om foranstaltninger vedrørende adgang til det åbne internet og om ændring af direktiv 2002/22/EF.

Tele Industrien og **Telia Danmark** anfører, at blokering af hjemmesider som udgangspunkt er et særdeles vidtgående indgreb, der udgør et indgreb i ytringsfriheden.

Aarhus Kommune er generelt positive over for forslaget, men vurderer samtidig, at det er af større betydning at forebygge online radikaliserings med eksempelvis træning i digital dannelse for at sikre større robusthed over for det, man møder på nettet.

Som anført under punkt 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget går et af tiltagene i den nationale handlingsplan om forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme og radikaliserings ud på at begrænse udbredelsen af ekstremistisk materiale på internettet.

Som anført under punkt 3.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget er de nugældende muligheder for at beslaglægge hjemmesider efter Justitsministeriets opfattelse ikke tilstrækkelige til at sætte effektivt ind over for udenlandsk baserede hjemmesider, hvorfra der udbredes terrorpropaganda mv. Det er på den baggrund foreslået, at der indsættes en bestemmelse i retsplejeloven om blokering af hjemmesider.

Justitsministeriet er i den forbindelse opmærksom på, at blokering af hjemmesider kan fremstå som et vidtgående indgreb, idet det – på samme måde som ved beslaglæggelse af en hjemmeside – vil udgøre et indgreb i ytringsfriheden.

Justitsministeriet finder, at der derfor alene bør foretages blokering, hvis en række nærmere betingelser er opfyldt, som i vidt omfang svarer til reglerne om andre efterforskningsmidler som eksempelvis beslaglæggelse og edition, herunder navnlig at indgrebet alene kan anvendes ved bestemte overtrædelser af straffeloven efter forudgående retskendelse, og at indgrebet skal være proportionalt.

Justitsministeriet har indhentet en udtalelse vedrørende Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2015/2120 om foranstaltninger vedrørende adgang til det åbne internet og om ændring af direktiv 2002/22/EF fra Energistyrelsen, der har oplyst følgende:

”Forordning nr. 2015/2120 om bl.a. adgang til det åbne internet indeholder regler om netneutralitet. Forordningen har til formål at sikre, at forbrugerne også fremover har adgang til et frit og åbent internet. Ved netneutralitet forstås, at internetudbydere ikke må begrænse den frie adgang til at sende og modtage data. Det betyder, at data skal kunne bevæge sig frit på det åbne internet, uden at internetudbydere prioriterer trafikken.

Forordningen ændrer ikke på EU-retten eller national ret vedrørende lovligheden af indhold på nettet. Internetudbydere kan således fortsat blokere for ulovligt indhold på nettet, f.eks. piratkopier eller børnepornografisk materiale. Dette følger af undtagelsen fra forbuddet mod blokering af indhold på nettet i forordningens artikel 3.3.a). Det er Energistyrelsens vurdering, at Rigspolitiets samarbejde med internetudbydere om blokering af hjemmesider med børnepornografisk materiale er omfattet af denne undtagelse, således at politiets eksisterende samarbejdsaftaler med danske internetudbydere herom kan fortsætte, lige som politiet også fremadrettet kan indgå sådanne aftaler.”

2.2.2. Omfanget af blokeringsbestemmelsen

Dansk Erhverv anfører, at omfanget af forslaget er problematisk, da muligheden for at foretage indgreb udstrækkes til alle overtrædelser af straffeloven, der foretages fra en hjemmeside.

Dansk Industri støtter, at den foreslåede bestemmelse om blokering af hjemmesider også finder generel anvendelse, herunder også overtrædelser af straffelovens § 299 b om ophavsretskrænkelser mv.

Institut for Menneskerettigheder anfører, at det næppe er proportionalt at lade samtlige bestemmelser i straffeloven være omfattet af den foreslåede bestemmelse om blokering. Det anbefales, at den foreslåede bestemmelse kvalificeres til alene at omfatte udvalgte (grovere) overtrædelser af straffeloven.

Justitia anfører, at hjemlen til at blokere hjemmesider medfører risiko for en markant stigning i omfanget af internetblokeringer og udgør en be-

grænsning af informationsfriheden. Det anbefales, at bestemmelsen alene bør omfatte overtrædelser af straffelovens § 101 a og §§ 114-114 j, så bestemmelsens anvendelsesområde bliver afgrænset til at omfatte hjemmesider med terrorrelateret indhold og landsforræderi. Det anbefales endvidere, at lovforslaget målrettes og afgrænses, så det alene er propaganda fra de terrororganisationer, der er i væbnet konflikt med Danmark, som f.eks. ISIS, der er omfattet.

Retspolitisk Forening anfører, at den foreslåede bestemmelse er et udtryk for muligheden for et omfattende og alvorligt indgreb i ytringsfriheden. Det anbefales, at blokeringsbestemmelsen alene bør gælde overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Tele Industrien og Telia Danmark anfører, at den manglende afgrænsning af bestemmelsens anvendelsesområde er problematisk, idet den gælder alle overtrædelser af straffeloven. Det anbefales, at bestemmelsens anvendelsesområde bør begrænses til terrorrelaterede straffelovsovertrædelser.

I lyset af høringssvarene og efter fornyet overvejelse har Justitsministeriet foretaget en justering af lovforslagets § 1, nr. 2, således at der efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 d alene kan ske blokering af en hjemmeside, hvis der er grund til at antage, at der fra hjemmesiden begås en overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 i, 119 eller 119 a. Der er hermed foretaget en indskrænkning af bestemmelsens anvendelsesområde.

Selvom problemstillingen omkring anvendelsen af udenlandske hjemmesider til formål, der er i strid med dansk lovgivning, ikke er begrænset til radikaliserings, finder Justitsministeriet på den ovennævnte baggrund, at en ny bestemmelse om blokering af hjemmesider på nuværende tidspunkt bør begrænses til sager om overtrædelse af straffelovens regler om terrorisme mv., herunder udbredelse af terrorpropaganda, og til sager om overtrædelse af straffelovens regler om trusler mod samt chikane og måludpegning af offentligt ansatte.

For så vidt angår forslaget fra Justitia bemærkes det, at en afgrænsning til blokering af terrorpropaganda, der har tilknytning til lande eller organisationer, som Danmark er i væbnet konflikt med, vil indebære, at propaganda fra ISIL på nuværende tidspunkt vil kunne blokeres, men ikke propaganda fra andre terrororganisationer, uagtet at propagandaens skade-

virkning i forhold til Danmark og danskerne vil kunne være tilsvarende.

En sådan afgrænsning af den terrorpropaganda, der vil kunne blokeres, ville endvidere indebære, at når en væbnet konflikt med en terrororganisation som f.eks. ISIL er tilendebragt, vil der med dette retsmiddel ikke længere kunne gribes ind over for propaganda fra den pågældende terrororganisation.

Hvis blokeringsreglen skal have den tilsigtede effekt, er det derfor efter Justitsministeriets opfattelse nødvendigt at afgrænse anvendelsesområdet på den anførte måde.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger og til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

2.2.3. Proportionalitetsvurderingen

Dansk Erhverv, Tele Industrien og Telia Danmark anfører med forskellige begrundelser, at proportionalitetsvurderingen i forslaget § 791 d, stk. 3, er for uklar.

IT-Politisk Forening anfører, at den foreslåede bestemmelse i § 791 d, stk. 3, ikke synes at udgøre et tilstrækkeligt præcist retsgrundlag for at blokere hjemmesider, og at det er uklart, hvordan proportionalitetsvurderingen skal foregå i praksis.

Som anført under punkt 3.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget skal der foretages en proportionalitetsafvejning, inden der træffes afgørelse om blokering. Blokering må således ikke foretages, såfremt indgrebet står i misforhold til sagens betydning og den ulempe, som indgrebet må antages at medføre, hvilket også følger af den almindelige proportionalitetsgrundsætning for tvangsindgreb.

I bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, er det videre anført, at det på nuværende tidspunkt kun er teknisk muligt at blokere en hel hjemmeside og ikke kun dele heraf. Det skal derfor indgå i vurderingen, om det efter en konkret vurdering vil være for indgribende at blokere en hel hjemmeside, hvis det kun er en lille del af indholdet på siden, der er ulovligt. Ved vurderingen heraf vil der skulle lægges vægt på forholdets grovhed, således at der skal mindre til, hvis der er tale om en meget grov lovovertrædelse.

For så vidt angår sociale medier med et meget stort antal brugere må det generelt antages, at det ville være et uproportionalt indgreb at blokere hele det sociale medie, uanset at der er tale om en grov lovovertrædelse fra en enkelt brugers profil.

I de tilfælde, hvor det ulovlige materiale på en hjemmeside alene udgør en mindre del, kan politiet fortsat tage kontakt til f.eks. lejereren af hjemmesiden (registranten) for at gøre opmærksom på, at siden – efter politiets opfattelse og eventuelt også efter lejerens egne retningslinjer – indeholder ulovligt materiale.

Justitsministeriet finder ikke, at det anførte om proportionalitetsvurderingen er for uklart.

2.2.4. Kontradiktion

Den Danske Dommerforening og **Østre Landsret** anfører med forskellige formuleringer, at forslaget om blokering af hjemmesider er et ikke ubetydeligt indgreb, og at det derfor bør overvejes, om ikke hjemmesidens indehaver, hvor dette er muligt, bør inddrages og gives lejlighed til at fremkomme med bemærkninger, før retten træffer afgørelse. Det anføres endvidere, at indgrebet efter forslaget ikke er tidsbegrænset, og at der derfor er grundlag for at sikre adgang til en efterfølgende tilbundsående domstolsprøvelse af indgrebets berettigelse med mulighed for en eventuel senere ophævelse.

Fiberby anfører, at hjemmesideejeren bør kontaktes og gives lejlighed til at reagere, før retten træffer afgørelse om blokering af den pågældende hjemmeside.

IT-Politisk Forening anfører, at der er en indbygget skævhed i forslaget, idet blokering sker på baggrund af en anmodning fra politiet til retten, hvorefter retten træffer afgørelse. Der vil ikke være en modpart i denne proces. Det bemærkes endvidere, at ejeren af hjemmesiden først skal orienteres, efter at retten har afsagt kendelse om blokering.

Justitia anfører, at idet lejereren af en hjemmeside ikke underrettes inden rettens tilladelse, og at lejereren derfor alene har mulighed for efterfølgende at kære, kan det skabe en uhensigtsmæssig anvendelse i praksis, hvor blokering bliver foretaget på et overfladisk grundlag.

Som anført under punkt 3.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget forudsættes politiet at foretage underretning af den, som indgrebet retter sig mod, dvs. lejerer af den hjemmeside (registranten), som retten har givet tilladelse til at blokere. Som ligeledes anført kan underretning undlades, såfremt hjemmesiden ikke indeholder kontaktoplysninger, og politiet ikke umiddelbart kan fremskaffe disse oplysninger på anden vis.

I lyset af høringssvarene har Justitsministeriet overvejet, om den, som indgrebet retter sig mod, i højere grad vil kunne inddrages i domstolsprocessen med mulighed for at udøve kontraktion, samtidig med at formålet med blokeringsbestemmelsen fastholdes.

Justitsministeriet har på den baggrund foretaget en ændring af lovforslagets § 1, nr. 2, således at der er indsat et nyt stykke i forslaget til § 791 d, hvoraf det fremgår, at hvis den, mod hvem indgrebet retter sig, fremsætter anmodning derom, skal politiet snarest muligt forelægge sagen for retten. Retten afgør herefter ved kendelse, om indgrebet skal opretholdes.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2 (om den foreslåede § 791 d, stk. 5), vil det i praksis være registranten, der vil kunne fremsætte den nævnte anmodning. Sagen skal indbringes for den ret, der har truffet afgørelse om blokering af den pågældende hjemmeside. Kendelsen vil kunne kæres efter de almindelige regler herom.

Som anført vil rettens afgørelse om ikke at godkende en blokering af en hjemmeside medføre, at indgrebet ikke kan opretholdes, og at politiet hurtigst muligt skal foranledige, at blokeringen fjernes.

2.2.5. Kravet ”grund til at antage”

Dansk Erhverv anfører, at der er tale om et meget lavt bevis- eller dokumentationskrav, der er mindre krævende end f.eks. begrundet mistanke.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at betingelsen for at gøre brug af blokering ændres til, at der skal være ”rimelig grund” til mistanke om en overtrædelse.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, skal kravet om, at der skal være ”grund til at antage”, forstås i overensstemmelse med det tilsvarende udtryk i retsplejelovens §§ 803 og 804 om beslaglæggelse over for ikke-mistænkte og edition.

Justitsministeriet finder, at denne sammenhæng i regelsættet bør fastholdes.

2.2.6. Indgrebets udstrækning og kontrol hermed

Den Danske Dommerforening og Østre Landsret anfører, at indgrebet efter forslaget ikke er tidsbegrænset, og at der derfor er grundlag for at sikre adgang til en efterfølgende tilbundsgående domstolsprøvelse af indgrebets berettigelse med mulighed for en eventuel senere ophævelse.

Byretspræsidenterne anfører, at det fremstår uklart, under hvilke betingelser omgørelse skal kunne anvendes, og at det er uhensigtsmæssigt at fastsætte en bestemmelse om, at adgangen skal være uendelig. Det foreslås endvidere, at der indsættes en bestemmelse om, at den, som har retlig interesse deri, inden for en vis frist kan anmode retten om at ophæve blokeringen.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der i reglerne fastsættes en pligt for politiet til løbende at gennemgå og om nødvendigt fjerne en blokering, hvor grundlaget for blokeringen ikke længere er til stede.

IT-Politisk Forening bemærker, at hverken politiet eller retten skal føre kontrol med, om betingelserne for blokering stadig er opfyldt, og at det er uklart, hvornår en blokering i praksis kan ophæves. Det bemærkes endvidere, at det ikke fremgår, om ejeren af hjemmesiden mv. har mulighed for at få omgjort rettens beslutning.

Fiberby opfordrer til, at blokeringerne gøres tidsbegrænsede, eller at politiet pålægges at annullere dem på forespørgsel af borgere eller selv løbende kontrollerer, om lovovertrædelserne fortsat finder sted.

Som anført under punkt 3.1.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget forudsættes det, at såfremt politiet bliver bekendt med, at grundlaget for rettens kendelse ikke længere er til stede – for eksempel fordi det ulovlige indhold er fjernet fra hjemmesiden – skal politiet hurtigst muligt fjerne blokeringen. Politiet pålægges dog ikke hermed en pligt til løbende at kontrollere indholdet af de blokerede hjemmesider. Som ligeledes anført foreslås det tillige, at kendelsen til enhver tid kan omgøres af retten.

Som anført under punkt 2.2.4 ovenfor har Justitsministeriet foretaget en ændring, således at der er indsat et nyt stykke i forslaget til § 791 d, hvoraf

det fremgår, at hvis den, mod hvem indgrebet retter sig, fremsætter anmodning derom, skal politiet snarest muligt forelægge sagen for retten. Retten afgør herefter ved kendelse, om indgrebet skal opretholdes.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2 (om den foreslåede § 791 d, stk. 5), vil det i praksis være registranten, der vil kunne fremsætte den nævnte anmodning. Sagen skal indbringes for den ret, der har truffet afgørelse om blokering af den pågældende hjemmeside. Kendelsen vil kunne kæres efter de almindelige regler herom.

Som anført vil rettens afgørelse om ikke at godkende en blokering af en hjemmeside medføre, at indgrebet ikke kan opretholdes, og at politiet hurtigst muligt skal foranledige, at blokeringen fjernes.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

2.2.7. Åbenhed om, hvilke sider der er blokeret

IT-Politisk Forening anfører, at det kan være svært for offentligheden i almindelighed og civilsamfundsorganisationer i særdeleshed at vurdere omfanget af blokerede hjemmesider. Det anbefales, at politiet bør føre en offentlig tilgængelig liste over de hjemmesider, der er blokeret.

Telia Danmark og **Tele Industrien** opfordrer til, at der er gennemsigtighed omkring omfanget af de hjemmesider, hvor der foreligger en domstolskendelse om blokering.

Som anført under punkt 3.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger er de nugældende muligheder for at beslaglægge hjemmesider efter Justitsministeriets opfattelse ikke tilstrækkelige til at sætte effektivt ind over for udenlandsk baserede hjemmesider, hvorfra der udbredes terrorpropaganda mv.

Selvom problemstillingen omkring anvendelsen af udenlandske hjemmesider til formål, der er i strid med dansk lovgivning, ikke er begrænset til radikalisering, finder Justitsministeriet, at en ny bestemmelse om blokering af hjemmesider på nuværende tidspunkt bør begrænses til sager om overtrædelse af straffelovens regler om terrorisme mv., herunder udbredelse af terrorpropaganda, og til sager om overtrædelse af straffelovens regler om trusler mod samt chikane og måludpegning af offentligt ansatte.

Idet formålet med den foreslåede bestemmelse således bl.a. er at kunne blokere hjemmesider, hvorfra der foretages en overtrædelse af straffelovens § 114 e om udbredelse af terrorpropaganda, er det Justitsministeriets opfattelse, at et krav om, at politiet bør føre en offentlig tilgængelig liste over de hjemmesider, der er blokeret, vil medføre en risiko for forøget opmærksomhed omkring indholdet på disse hjemmesider.

Da en blokering vil kunne omgås af en person med en vis teknisk indsigt, er det ministeriets opfattelse, at en pligt for politiet til løbende at føre en sådan offentlig tilgængelig liste over de hjemmesider, der er blokeret, vil kunne modarbejde formålet med den foreslåede adgang for politiet til at blokere hjemmesider. Lignende synspunkter vil gøre sig gældende i forhold til en række af de øvrige straffelovsovertrædelser, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse.

2.2.7. Effekt i praksis

Dansk Erhverv anfører, at det bør overvejes yderligere, om de tekniske muligheder for at omgå blokering af hjemmesider underminerer effekten af en DNS-blokering.

IT-Politisk Forening anfører, at en DNS-blokering let kan omgås og formentlig vil være virkningsløs over for en langt større andel af borgere, end Justitsministeriet antager. Det anføres, at ordningen ikke vil have en reel virkning.

Justitia anfører, at blokeringen kan omgås med forholdsvis lethed og forventeligt vil få begrænset effekt.

Som anført under punkt 3.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget er Justitsministeriet opmærksom på, at det er muligt at omgå en blokering af en hjemmeside for en person med en vis teknisk indsigt.

Som ligeledes anført er det imidlertid ministeriets opfattelse, at indgrebet vil have en effekt i forhold til at begrænse udbredelsen af det ulovlige materiale for den gennemsnitlige internetbruger.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

2.2.8. Udbydere omfattet af bestemmelsen

IT-Politisk Forening og **DK Hostmaster** har med forskellige formuleringer peget på, at der er behov for at præcisere afgrænsningen af, hvilke udbydere der er omfattet af kravet om at bistå politiet.

Justitsministeriet har i lyset af høringssvarene foretaget en justering af lovforslagets § 1, nr. 2, således at det nu fremgår af forslaget til § 791 d, stk. 4, at det påhviler udbydere af elektroniske kommunikationsnet- og tjenester og administratorer af internetdomæner at bistå politiet ved gennemførelsen af retskendelser om blokering af hjemmesider.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2 (om den foreslåede bestemmelse i § 791 d, stk. 4), forstås med udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i denne sammenhæng udbydere i henhold til lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Med administratorer af internetdomæner forstås administratorer i henhold til lov om internetdomæner m.v.

Som ligeledes anført er det hensigten med bestemmelsen at omfatte internetudbydere, der udbyder internet til en bredere kreds af kunder. Det er derimod ikke hensigten at omfatte virksomheder, der udbyder internet til en begrænset eller lukket kreds af personer, herunder restaurationer, hoteller, uddannelsesinstitutioner, boligforeninger eller lignende.

2.2.9. Ressourceforbruget

Domstolsstyrelsen anfører, at den foreslåede bestemmelse potentielt vil kunne medføre øgede udgifter, der ikke kan holdes inden for domstolens nuværende økonomiske ramme.

Byretspræsidenterne og **Foreningen af offentlige anklagere** peger på, at den foreslåede bestemmelse kan medføre et øget ressourceforbrug hos myndighederne.

Dansk Erhverv anfører, at det er tvivlsomt, at lovforslaget kun vil have mindre økonomiske og administrative konsekvenser for internetudbydere, ligesom der ønskes en vurdering af de økonomiske konsekvenser for virksomheder, der får deres hjemmeside lukket på grund af en tredjeparts overtrædelse af straffeloven.

Tele Industrien foreslår, at det anføres i den foreslåede bestemmelse om blokering af hjemmesider, at udbydere kompenseres for den udgift, der medgår til den praktiske gennemførelse af blokeringen.

Som anført ovenfor under punkt 2.2.2 har Justitsministeriet i lyset af høringssvarene og efter fornyet overvejelse foretaget en justering af lovforslagets § 1, nr. 2, således at der efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 d alene kan ske blokering af en hjemmeside, hvis der er grund til at antage, at der fra hjemmesiden begås en overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 i, 119 eller 119 a. Der er hermed foretaget en indskrænkning af bestemmelsens anvendelsesområde.

Som anført under punkt 4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget om økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige er det vurderingen, at den foreslåede adgang til blokering af hjemmesider ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser for staten af betydning, ligesom den foreslåede ordning ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser for kommuner og regioner.

Som ligeledes anført under punkt 5 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget om økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv. er det vurderingen, at forslaget om blokering af hjemmesider vil kunne have mindre økonomiske og administrative konsekvenser for internetudbydere i forbindelse med den praktiske gennemførelse af blokeringen af hjemmesider. Justitsministeriet finder i den forbindelse ikke grundlag for at etablere en kompensationsordning for udbydere mv.

2.2.10. Lovovervågning mv.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at blokeringsbestemmelsen undergives lovovervågning.

Justitia anbefaler, at der bliver indført en solnedgangsklausul.

Fiberby foreslår, at effekten af den foreslåede blokeringsbestemmelse evalueres ud fra en række målepunkter.

Justitsministeriet har i lyset af høringssvarene besluttet, at der skal ske en evaluering af erfaringerne med den foreslåede mulighed for at blokere adgangen til en hjemmeside. Det tilstræbes, at evalueringen gennemføres 3 år efter lovforslagets ikrafttræden.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede mulighed for at blokere adgangen til en hjemmeside – også i lyset af, at der er tale om et nyt retsmiddel – bør have været gældende i nogen tid, inden det vurderes, om der måtte være behov for ændringer.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

2.3. Forholdet til grundloven og Danmarks internationale forpligtelser

Institut for Menneskerettigheder og **IT-Politisk Forening** peger på, at forslaget ikke indeholder en vurdering af forholdet til grundloven.

IT-Politisk Forening, **Retspolitisk Forening**, **Justitia** og **Institut for Menneskerettigheder** peger på, at forslaget ikke indeholder en analyse af de menneskeretlige implikationer eller relevant retspraksis fra den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Justitia anfører endvidere, at lovforslaget næppe i sig selv er uforeneligt med EMRK ud fra en proportionalitetsvurdering, men dets uklarhed medfører en risiko for, at det ikke lever op til legalitetsprincippet i EMRK. Afhængig af lovforslagets håndhævelse kan det også risikere at krænke EMRK's proportionalitetsprincip i konkrete sager.

Grundlovens § 77 beskytter mod censur og andre forebyggende foranstaltninger. Bestemmelsen er således til hinder for ordninger, hvorefter offentliggørelse af ytringer ”som sådan er formelt forbudt og derfor kun lovlig, for så vidt forbuddet gennembrydes af en tilladelse”, jf. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret, 3. udgave ved Ole Espersen (1980), side 717.

Det er almindeligt antaget i den statsretlige litteratur, at grundlovens § 77 ikke er til hinder for domstolenes nedlæggelse af forbud mod og beslaglæggelse af ikke offentliggjorte udsagn. Dette er traditionelt blevet begrundet med, at det ikke er meningen med grundlovens § 77 at beskytte retsstridige udsagn mod de sædvanlige forebyggende retshåndhævelsesskridt (der forudsætter en bestemt indiceret fare for et retsstridigt udsagn), jf. herved bl.a. Michael Hansen Jensen i Danmarks Riges Grundlov med kommentarer (redigeret af Henrik Zahle), 2. udgave (2006), side 536 ff., med nærmere henvisninger til den øvrige statsretlige litteratur og til retspraksis på området.

Ved kendelse af 13. april 2007 (optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2007, side 1831) tiltrådte Højesteret, at betingelserne for beslaglæggelse med henblik på konfiskation af tre dokumenter offentliggjort på en hjemmeside var opfyldt, jf. retsplejelovens § 803, stk. 1, og straffelovens § 75, stk. 2. Højesteret henviste herved til Østre Landsrets begrundelse, hvoraf det fremgår, at landsretten fandt tilstrækkeligt grundlag for at antage, at dokumenterne var udsendt som led i et forsøg på at tilvejebringe direkte eller indirekte økonomisk støtte bl.a. til organisationer omfattet af straffelovens § 114, jf. straffelovens § 114 a, jf. § 21, og at en beslaglæggelse af de pågældende dokumenter på det anførte grundlag ikke kunne anses for at stride mod grundlovens eller EMRK's bestemmelser om ytringsfrihed.

Med den foreslåede indsættelse af en ny § 791 d i retsplejeloven lægges der op til, at kompetencen til at træffe afgørelse i sager om blokering af et internetdomæne skal ligge hos domstolene, og forslaget rejser derfor ikke spørgsmål i forhold til censurforbuddet i grundlovens § 77, 2. pkt.

Efter EMRK artikel 10, stk. 1, har enhver ret til ytringsfrihed. Artikel 10 omfatter udtrykkeligt såvel ytringer i form af oplysninger om faktiske forhold som tilkendegivelser af personlige meninger. Beskyttelsen omfatter dog ifølge praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol ikke ytringer, der truer med eller tilskynder til vold, eller ytringer, der er udtryk for ekstremt had eller forhånelse af andre persongrupper.

Beskyttelse af ytringsfriheden efter artikel 10 er ikke ubegrænset. Der kan foretages indgreb i ytringsfriheden, hvis indgrebet er foreskrevet ved lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed, jf. artikel 10, stk. 2.

Justitsministeriet finder, at den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1 (forslag til retsplejelovens § 791 d) om blokering af hjemmesider vil kunne indebære indgreb i rettighederne efter EMRK artikel 10, men at bestemmelsen kan gennemføres inden for rammerne af denne artikel. Der er herved lagt på, at der med den foreslåede bestemmelse indføres lovhjemmel for indgrebene, som forfølger en række saglige formål, herunder forebyggelse af uorden eller forbrydelse.

Ved vurderingen af, om den foreslåede bestemmelse er nødvendig i et demokratisk samfund (proportional), lægger Justitsministeriet vægt på, at der i bestemmelsen fastsættes en række betingelser for blokering af en hjemmeside. Ifølge den foreslåede § 791 d, stk. 1, skal der således være grund til at antage, at der fra hjemmesiden begås en overtrædelse af straffelovens bestemmelser i §§ 114-114 i om terrorisme mv., herunder udbredelse af terrorpropaganda, eller §§ 119 og 119 a om bl.a. trusler mod samt chikane og måludpegning af offentligt ansatte. Ifølge den foreslåede stk. 2 skal afgørelse om blokering af en hjemmeside træffes af domstolene ved en konkret begrundet kendelse, og den foreslåede stk. 3 fastslår et proportionalitetsprincip, hvorefter blokering ikke må foretages, hvis den står i misforhold til sagens betydning og den ulempe, indgrebet må antages at medføre. Som det fremgår af punkt 3.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, skal det bl.a. indgå i denne vurdering, at det på nuværende tidspunkt kun er teknisk muligt at blokere en hel hjemmeside. Det forudsættes endvidere i bemærkningerne, at politiet – hvis det bliver bekendt med, at grundlaget for kendelsen ikke længere er til stede – hurtigst muligt skal fjerne blokeringen.

Det bemærkes i øvrigt, at der allerede efter gældende ret med hjemmel i retsplejelovens § 803, stk. 1, er mulighed for på lignende betingelser som de foreslåede at foretage indgreb i form af beslaglæggelse af hjemmesider, jf. herved Højesterets ovennævnte kendelse af 13. april 2007, og at adgangen til at blokere hjemmesider bl.a. forudsættes benyttet til at sætte effektivt ind over for udenlandsk baserede hjemmesider, som det ofte er meget tidskrævende og forbundet med vanskeligheder at få beslaglagt i udlandet.

På den anførte baggrund rejser forslaget ikke spørgsmål i forhold til grundloven eller EMRK.

IT-Politisk Forening anfører, at lovforslaget ikke indeholder en vurdering af forholdet til Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder og relevant retspraksis fra EU-Domstolen. Der henvises i den forbindelse til, at bestemmelsen omfattes af artikel 3, stk. 3, litra a, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2015/2120 om foranstaltninger vedrørende adgang til det åbne internet og om ændring af direktiv 2002/22/EF.

Det følger bl.a. af den nævnte bestemmelse i forordningen, at udbydere af internetadgangstjenester ikke må blokere mv. et bestemt indhold eller bestemte applikationer eller tjenester eller bestemte kategorier heraf, undta-

gen i nødvendigt omfang og kun så længe, det er nødvendigt for at overholde EU-retsakter eller national lovgivning, der er i overensstemmelse med EU-retten, som udbyderen af internetadgangstjenester er underlagt, eller foranstaltninger der er i overensstemmelse med EU-retten og gennemfører sådanne EU-retsakter eller sådan national lovgivning, herunder retskendelser eller afgørelser fra andre offentlige myndigheder med relevante beføjelser.

Det følger af artikel 51, stk. 1, i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder (Charteret), at bestemmelserne heri også finder anvendelse på medlemsstaterne, dog kun når de gennemfører EU-retten. Formuleringen "kun når de gennemfører EU-retten" betyder, at Charteret kun finder anvendelse på nationale regler, der falder inden for EU-rettens saglige anvendelsesområde.

På den baggrund er det Justitsministeriets vurdering, at Charteret ikke finder anvendelse i en situation som den foreliggende, hvor forordningens artikel 3, stk. 3, litra a, blot indeholder en henvisning til national lovgivning eller foranstaltninger i henhold hertil, uden at EU-retsakten fastsætter de nærmere betingelser, hvorunder medlemsstaterne kan vedtage sådanne foranstaltninger.

2.4. Stop for offentlige ydelser til fremmedkrigere

2.4.1. Generelle bemærkninger

Aarhus Kommune er positive over for lovforslagets bestemmelser om stop for udbetalingen af offentlige ydelser til fremmedkrigere.

Rektorkollegiet for de kunstneriske og kulturelle uddannelser (RKU) tilslutter sig udmøntningen af den foreslåede ordning om stop for offentlige ydelser til fremmedkrigere og antager, at en uddannelsesinstitution bliver orienteret, hvis en studerende får inddraget sin SU i en så alvorlig sammenhæng som deltagelse i terrorisme.

Retspolitisk Forening finder det rimeligt, at politiet ved afgørelse om pasinddragelse i henhold til paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, underretter de udbetalende myndigheder, såfremt disse ydelser i forvejen efter gældende lovgivning ikke lovligt kan kræves udbetalt ved ophold i udlandet uanset opholdets formål. Da udbetaling af offentlige ydelser ofte udgør forsørgelsesgrundlaget for flere personer end modtageren, må det dog ifølge forenin-

gen herefter være op til de pågældende myndigheder at bedømme, hvorvidt begrundelsen for pasinddragelsen har en sådan styrke, at den beretter til inddragelse af ydelsen.

De foreslåede ændringer i lovforslagets §§ 2-13 har til formål at sikre, at fremmedkrigere ikke kan finansiere deres ophold i konfliktområder med offentlige ydelser finansieret af den danske stat, og at der – i tilfælde hvor ydelserne allerede er udbetalt – kan rejses tilbagebetalingskrav på baggrund af en afsagt straffedom. Efter regeringens opfattelse er det således ikke acceptabelt, at fremmedkrigeres ophold i konfliktområder – som kan indebære eller forøge en fare for statens sikkerhed mv. – i et vist omfang finansieres af offentlige ydelser betalt af den danske statskasse. Regeringen finder det derfor også nødvendigt og rimeligt at fastsætte, at de udbetalende myndigheder skal træffe afgørelse om ydelsesstop for de foreslåede omfattede offentlige ydelser, hvis politiet – efter rettens godkendelse – har fundet, at der er grund til at antage, at den pågældende person aktuelt befinder sig i udlandet som fremmedkriger. Ydelsesstoppet vil således være en direkte følge af en afgørelse, som politiet i forvejen har hjemmel til at træffe i medfør af pasloven efter forhåndsgodkendelse fra retten. Bl.a. set i det lys vurderes der ikke at være behov for, at de udbetalende myndigheder selvstændigt skal tage stilling til, hvorvidt begrundelsen for pasinddragelsen har en sådan styrke, at den berettiger til inddragelse af ydelsen.

Det kan for så vidt angår høringssvaret fra Rektorkollegiet for de kunstneriske og kulturelle uddannelser (RKU) oplyses, at der allerede rutinemæssigt sker en orientering af en uddannelsesinstitution, hvis udbetalingen af SU standses, så det sikres, at uddannelsesinstitutionerne ikke uforvarende kommer til at annullere udbetalingsstop. Dette vil også være tilfældet for så vidt angår standsning eller tilbagebetaling af SU efter de foreslåede nye regler. Det bemærkes i den forbindelse, at så længe en person er tilknyttet et uddannelsessted, er det uddannelsesstedet, der er forpligtet til at vejlede om rettigheder og pligter i forhold til SU.

2.4.2. De foreslåede hjemler til at standse udbetalingen af offentlige ydelser på baggrund af politiets afgørelse om pasinddragelse

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF) anfører, at lovforslagets henvisninger til politiets mulighed for at inddrage pas i medfør af paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, synes at savne en nærmere præcisering, idet paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, vedrører muligheden for at træffe afgørelse over for både personer, der allerede er udrejst til konfliktområder, og over

for personer, der befinder sig i Danmark, men som formodes at have til hensigt i udlandet at deltage i aktiviteter, hvor dette kan indebære eller forøge en fare for statens sikkerhed, andre staters sikkerhed eller en væsentlig trussel mod den offentlige orden.

Rigspolitiet bemærker, at der ses at være forskel i de kriterier, der skal være opfyldt ved henholdsvis pasinddragelse i medfør af paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, og de foreslåede bestemmelser om standsning af udbetaling af offentlige ydelser. Det fremgår således af paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, at politiet kan inddrage et allerede udstedt pas, når der er grund til at antage, at den pågældende ”har til hensigt i udlandet at deltage” i aktiviteter, hvori- mod de i lovforslaget foreslåede bestemmelser opererer med et kriterium om, at udbetaling ophører, hvis politiet træffer afgørelse om inddragelse af den pågældendes pas i medfør af paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, fordi der er grund til at antage, at personen i udlandet ”deltager i aktiviteter”.

Som bemærket af Rigspolitiet er de foreslåede bestemmelser, som giver hjemmel til at standse udbetalingen af offentlige ydelser, formuleret således, at udbetalingen af de omfattede offentlige ydelser ophører, hvis politiet træffer afgørelse om inddragelse af den pågældendes pas i medfør af paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, fordi der er grund til at antage, at personen i udlandet deltager i aktiviteter, der kan indebære eller forøge en fare for statens sikkerhed mv. Udbetalingen af de omfattede offentlige ydelser kan således alene standses, hvis politiet – efter at have fået rettens godkendelse, jf. paslovens § 2, stk. 4, sidste pkt. – har truffet afgørelsen om pasinddragelse, mens den pågældende formodes at befinde sig i udlandet. Udbetalingen kan derimod ikke standses, hvis politiets afgørelse om pasinddragelse træffes i forhold til en person, der på afgørelsestidspunktet formodes at befinde sig i Danmark. Justitsministeriet har for at undgå enhver tvivl om dette også i lovforslagets punkt 3.2.3.2.1 anført, at ydelsesstoppet kun retter sig mod personer, som får inddraget deres pas, fordi der er grundlag for at antage, at de befinder sig i udlandet på afgørelsestidspunktet.

2.4.3. Sagsbehandlingen i forbindelse med sager om stop for udbetaling af offentlige ydelser til fremmedkrigere

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF) anfører, at lovforslagets teknik, hvorefter standsningen af den offentlige ydelse sker som refleksvirkning af politiets afgørelse om pasinddragelse, har væsentlig betydning for spørgsmålet om partshøring. Det synes forudsat med forarbejderne til reglerne om pasinddragelse og bemærkningerne til lovforslaget

om stop for udbetaling af offentlige ydelser til fremmedkrigere, at det ofte vil blive undladt at gennemføre en høring forud for afgørelsen om henholdsvis pasinddragelse og om standsningen af udbetalingen af den offentlige ydelse. Det anføres, at det i visse situationer kan forekomme retssikkerhedsmæssigt betænkeligt at træffe afgørelse om standsning af den offentlige ydelse uden en partshøring.

Rigspolitiet anfører, at det Rigspolitiet bekendt ikke hidtil har været en fast bestanddel af politiets efterforskning i sager om inddragelse af pas at afdække, om pasindehaveren modtager offentlige ydelser. For at imødekomme formålet med de foreslåede ændringer bør der imidlertid fremover rutinemæssigt tilvejebringes oplysninger om vedkommendes indtægtsforhold, eksempelvis via SKAT. Rigspolitiet vil derfor tage initiativ til at udarbejde nærmere retningslinjer herfor, hvis lovforslaget vedtages. Det kan som en alternativ løsning overvejes i stedet at indføre en pligt for politiet til altid at underrette (alle) de udbetalende myndigheder, når der træffes en administrativ afgørelse om pasinddragelse i medfør af paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, for at sikre, at fremmedkrigere i alle tilfælde får standset udbetalingen af eventuelle offentlige ydelser.

Udbetaling Danmark bemærker generelt, at det er væsentligt for en smidig håndtering af de foreslåede hjemler til at standse udbetalingen af offentlige ydelser, at reglerne tydeligt indrettes, så Udbetaling Danmark ikke skal partshøre, vurdere indrettelseshensyn, vurdere forældelse og begrunde ond tro ved tilbagebetaling.

Udbetaling Danmark læser i den forbindelse lovforslaget således, at myndigheden skal lægge politiets eller anklagemyndighedens oplysninger uprøvet til grund, herunder for hvilken periode, ydelsen skal stoppes eller kræves tilbagebetalt. Udbetaling Danmark bemærker dog, at det ikke klart fremgår af hjemlerne til at stoppe en ydelse, at det kan ske uden partshøring mv. og anbefaler derfor, at dette direkte indføres i lovteksten.

Udbetaling Danmark anfører endvidere, at myndigheden forstår de foreslåede bestemmelser således, at der kan rettes krav om tilbagebetaling af udbetalte offentlige ydelser i situationer omfattet af den foreslåede ordning, uanset om borgeren har været i ond tro om udbetalingen. Udbetaling Danmark anbefaler, at dette forhold indføres direkte i lovbestemmelserne og uddybes i bemærkningerne.

Udbetaling Danmark bemærker endvidere, at der ikke ses at være taget stilling til spørgsmål om forældelse og anbefaler, at der tages stilling til dette spørgsmål i lovforslaget.

Udbetaling Danmark anfører desuden, at Ankestyrelsen i en række afgørelser har udtalt, at der kun kan træffes afgørelse om stop af en ydelse, hvis afgørelsen træffes "betids" inden udbetalingsperiodens påbegyndelse. Udbetaling Danmark anbefaler derfor, at det præciseres, om Udbetaling Danmark skal stoppe en ydelse, selvom udbetalingsperioden er påbegyndt.

Udbetaling Danmark finder det uklart, hvordan information om, at en ydelse igen kan udbetales, fordi ydelsesmodtageren ved fremmøde hos politiet har dokumenteret sin tilstedeværelse i Danmark, tilgår Udbetaling Danmark. Endvidere finder Udbetaling Danmark det uklart, hvordan en person, der f.eks. modtager dansk pension i Sverige, kan dokumentere sin tilstedeværelse i Sverige for at kunne få sin danske pension udbetalt igen. Udbetaling Danmark finder derfor, at der bør fastlægges en procedure for, hvordan politiet og anklagemyndigheden giver Udbetaling Danmark besked om afgørelser om inddragelse af pas.

Spørgsmålet om partshøring i sager, hvor udbetalingen af en offentlig ydelse skal standses som følge af politiets afgørelse om pasinddragelse efter paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, mod en person, der på afgørelsestidspunktet befinder sig i udlandet, er nærmere omtalt i lovforslagets punkt 3.2.3.2.1. Det fremgår heraf, at det følger af forvaltningslovens § 19, stk. 2, nr. 1, at der ikke er pligt til partshøring, hvis det efter oplysningernes eller vurderingernes karakter og sagens beskaffenhed må anses for ubetænkeligt at træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag. Bestemmelsen tager ifølge dens forarbejder, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg A, spalte 153, navnlig sigte på tilfælde, hvor der ikke er rimelig grund til at tro, at de yderligere oplysninger, der er tilvejebragt i forbindelse med sagens behandling, vil kunne korrigeres eller suppleres af den pågældende part, og det heller ikke i øvrigt som følge af sagens karakter kan anses for påkrævet at gennemføre en høring. Der skal endvidere foretages en bedømmelse af, om parten kan antages at have mulighed for ved tilvejebringelse af yderligere oplysninger at afsvække den pågældende oplysnings betydning for sagens afgørelse. Den udbetalende myndighed skal træffe afgørelse om ydelsesstop alene på baggrund af en oplysning om, at politiet har truffet afgørelse om pasinddragelse mod en person i udlandet. Denne afgørelse kan politiet desuden kun træffe efter forhåndsgodkendelse af domstolene. Det vurderes derfor som udgangspunkt at være ubetænkeligt, at de udbetalen-

de myndigheder træffer afgørelse i sådanne sager uden at partshøre ydelsesmodtageren om, at de udbetalende myndigheder er kommet i besiddelse af oplysninger om, at politiet har truffet afgørelse om pasinddragelse efter paslovens § 2, stk. 1, nr. 4.

Spørgsmålet om partshøring i sager, hvor der på baggrund af en endelig straffedom for overtrædelse af relevante bestemmelser i straffeloven og pasloven vil skulle træffes afgørelse om tilbagebetaling af allerede udbetalte offentlige ydelser, er nærmere omtalt i lovforslagets punkt 3.2.3.3. Det fremgår heraf, at den udbetalende myndighed vil skulle træffe afgørelse om tilbagebetaling alene på baggrund af en oplysning om, at den pågældende ved endelig dom er fundet skyldig i et af de af ordningen omfattede strafbare forhold. Det vurderes derfor som udgangspunkt at være ubetænkeligt, at de udbetalende myndigheder, jf. forvaltningslovens § 19, stk. 2, nr. 1, træffer afgørelse i sådanne sager uden at partshøre ydelsesmodtageren om, at de udbetalende myndigheder er kommet i besiddelse af oplysninger om, at den pågældende ved endelig dom er fundet skyldig i et af de af ordningen omfattede strafbare forhold.

Som det fremgår af de refererede afsnit i lovforslagets punkt 3.2.3.2.1 og 3.2.3.3, følger det af de almindelige forvaltningsretlige regler, at de udbetalende myndigheders afgørelse som udgangspunkt kan træffes uden at foretage partshøring af ydelsesmodtageren om, at den udbetalende myndighed har fået oplysninger fra politiet eller anklagemyndigheden. Justitsministeriet finder bl.a. set i det lys ikke anledning til at fravige de almindelige forvaltningsretlige partshøringsregler.

Det bemærkes dog, at det fremgår af lovforslagets punkt 3.2.3.2.1 og 3.2.3.3 samt bemærkningerne til lovforslagets § 4, nr. 5 og 6 (om arbejdsløshedsdagpenge og efterløn), at det for så vidt angår arbejdsløshedskasserne, der ikke er omfattet af forvaltningsloven, vil blive fastsat i bekendtgørelse nr. 160 af 24. februar 2014 om kravene til arbejdsløshedskassernes sagsbehandling og afgørelser, at arbejdsløshedskassen kan træffe afgørelse om ydelsesstop eller tilbagebetaling i de omfattede situationer uden forudgående partshøring, såfremt lovforslaget vedtages.

I forhold til spørgsmålet om partshøring bemærkes det endvidere mere generelt, at der i forbindelse med både domstolsbehandlingen af politiets afgørelse om pasinddragelse og under en straffesag for overtrædelse af de ovenfor nævnte straffelovsbestemmelser mv. vil blive beskikket en advokat for ydelsesmodtageren, der vil have mulighed for at varetage ydelsesmod-

tagerens interesser i forhold til den afgørelse, som ligger til grund for den udbetalende myndigheds senere afgørelse om at standse udbetalingen af offentlige ydelser eller om at kræve allerede udbetalte offentlige ydelser tilbagebetalt.

For så vidt angår spørgsmålet om tilbagebetaling bemærkes det, at kravet efter lovforslaget følger direkte af, at det ved endelig dom er konstateret, at den pågældende – ved at have begået et strafbart forhold – har modtaget en ydelse i strid med betingelserne herfor i en periode, som fremgår af dommen. Den udbetalende myndighed vil således – efter orientering af anklagemyndigheden om den pågældende dom – alene på dette grundlag skulle træffe afgørelse om tilbagebetaling af ydelser. Justitsministeriet har imidlertid for en god ordens skyld udtrykkeligt anført i lovforslagets punkt 3.2.3.3 (om tilbagebetaling af udbetalte ydelser), at ovenstående bl.a. indebærer, at der vil skulle træffes afgørelse om tilbagebetaling, uanset om ydelsesmodtageren var bekendt med, at man ikke har ret til de af lovforslaget omfattede offentlige ydelser, mens man overtræder straffelovens § 101 a, stk. 1, § 114 c, stk. 3, eller §§ 114 d, e eller g for forhold begået i udlandet, og § 114 j, stk. 1, om indrejse- og opholdsforbud i udpegede konfliktområder, eller er i udlandet i strid med et udrejseforbud, der er fastsat i medfør af paslovens § 2 b, stk. 1, jf. § 5, stk. 1.

Det kan endvidere – for så vidt angår Udbetaling Danmarks bemærkning om, at det bør præciseres, om ydelsen skal stoppes, selvom ydelsesperioden er påbegyndt – oplyses, at det tidspunkt, fra hvilket udbetalingen af ydelsen kan standses, fremgår direkte af lovtæksten i de enkelte ydelseslove, og at det kun er fremtidige udbetalinger, der kan standses. Ydelser, der allerede er udbetalt, kan kræves tilbagebetalt i overensstemmelse med lovforslagets bestemmelser herom.

Det kan desuden – for så vidt angår Udbetaling Danmarks bemærkning om, at der i lovforslaget bør fastlægges en procedure for, hvordan politiet og anklagemyndigheden giver relevante oplysninger til Udbetaling Danmark – oplyses, at spørgsmålet om udveksling af oplysninger mellem myndighederne, vil blive aftalt og koordineret med de relevante myndigheder.

For så vidt angår Rigspolitiets bemærkning om, at det som alternativ løsning kan overvejes at indføre en pligt for politiet til altid at underrette (alle) de udbetalende myndigheder, når der træffes en administrativ afgørelse om pasinddragelse, finder Justitsministeriet, at sådanne oplysninger kun bør gives til de myndigheder, der har behov for at modtage dem. Justitsmi-

nisteriet finder på den baggrund – som det fremgår af de foreslåede videregivelsesregler i de enkelte ydelseslove – at det bør stilles som en betingelse for videregivelse af oplysninger til de udbetalende myndigheder, at politiet har en formodning om, at den pågældende person modtager en offentlig ydelse fra den konkrete udbetalende myndighed, som oplysningerne videregives til. Justitsministeriet har noteret sig, at Rigspolitiet vil udstede retningslinjer om rutinemæssigt at tilvejebringe oplysninger om ydelsesmodtageres indtægtsforhold, hvis lovforslaget vedtages.

For så vidt angår Udbetaling Danmarks bemærkning om, at det i lovforslaget er uklart, hvordan en person, der f.eks. modtager dansk pension i Sverige, kan dokumentere sin tilstedeværelse i Sverige for at kunne få sin danske pension udbetalt igen, bemærkes det, at det i de relevante ydelseslove foreslås fastsat som betingelse for fornyet udbetaling af de omfattede offentlige ydelser, at ydelsesmodtageren dokumenterer sin tilstedeværelse i Danmark ved fremmøde hos politiet. En ydelsesmodtager vil således ikke med de foreslåede bestemmelser kunne få udbetalt offentlige ydelser på ny ved at dokumentere sin tilstedeværelse i Sverige.

Justitsministeriet skal endelig bemærke, at ministeriet ikke finder anledning til i lovforslaget at adressere særlige spørgsmål om forældelse, idet de almindelige forældelsesregler vil finde anvendelse.

2.4.4. Persondataretlige aspekter

Datatilsynet forudsætter, at politiet og anklagemyndigheden foretager den fornødne kontrol for at sikre, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med videregivelse af oplysninger til de relevante udbetalende myndigheder.

Datatilsynet bemærker endvidere, at det bør præciseres i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 10 e i lov om aktiv socialpolitik (lovforslagets § 8, nr. 1), om videregivelse af oplysninger fra en tidligere opholdskommune til den nuværende opholdskommune vurderes at være i overensstemmelse med persondatalovens § 8, stk. 2, nr. 3.

Datatilsynet bemærker desuden, at det i tilfælde, hvor oplysninger ikke er indsamlet hos den registrerede, følger af persondatalovens § 29, stk. 1, at det påhviler den dataansvarlige eller dennes repræsentant ved registreringen, eller hvor de indsamlede oplysninger er bestemt til videregivelse til tredjemand, senest når videregivelsen finder sted, at give den registrerede

meddelelse om den dataansvarliges eller dennes repræsentants identitet samt formålet med behandlingen. Den dataansvarlige skal endvidere give meddelelse om alle yderligere oplysninger, der efter forholdets særlige omstændigheder er nødvendige for, at den registrerede kan varetage sine interesser, herunder f.eks. indsamlede oplysningstyper og kategorier af eventuelle modtagere af oplysningerne. Det gælder imidlertid ikke, hvis den registrerede allerede er bekendt med de nævnte oplysninger, eller hvis registreringen eller videregivelsen udtrykkeligt er fastsat ved lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov. Det er umiddelbart Datatilsynets opfattelse, at det bør fremgå af lovforslaget, om de udbetalende myndigheds registrering af oplysninger om, at politiet har truffet afgørelse om pasinddragelse efter paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, og om videregivelsen af oplysningerne fra politiet til de udbetalende myndigheder er udtrykkeligt fastsat ved lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, samt om de udbetalende myndigheder derfor i disse situationer er undtaget fra oplysningspligten efter persondatalovens § 29, stk. 1.

De oplysninger, som med den foreslåede ordning vil skulle videregives fra politiet og anklagemyndigheden til de udbetalende myndigheder, er oplysninger om, at politiet har truffet en administrativ afgørelse (som ved kendelse er blevet forhåndsgodkendt af retten) samt oplysninger om, at der er afsagt en endelig straffedom mod en konkret person, som formodes at modtage eller have modtaget offentlige ydelser. De pågældende oplysninger vil kun kunne videregives til en udbetalende myndighed, hvis politiet eller anklagemyndigheden har en formodning om, at den person, der videregives oplysninger om, modtager eller har modtaget ydelser, som udbetales af den pågældende myndighed. Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at den foreslåede ordning indebærer særlige risici for, at der behandles urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med videregivelsen af oplysninger til de relevante udbetalende myndigheder.

I lyset af Datatilsynets høringssvar er bemærkningerne til lovforslagets § 8, nr. 1, (til den foreslåede § 10 e i lov om aktiv socialpolitik) udbygget, således at det bl.a. fremgår, at den foreslåede bestemmelse indebærer, at opholdskommunen uden personens samtykke kan anmode om, at den tidligere opholdskommune videregiver oplysninger om afgørelser efter de foreslåede §§ 10 b og 10 c, der fortsat er nødvendige og relevante i forhold til opholdskommunens sagsbehandling i forhold til den konkrete afgørelse efter de nævnte bestemmelser, hvis en person ikke giver samtykke til, at oplysningerne kan indhentes. Det bemærkes i den forbindelse, at persondataloven ifølge lovens forarbejder ikke regulerer spørgsmålet om indhentning

af oplysninger i ansøgningssager eller om pligt til videregivelse af oplysninger, jf. herved punkt 4.2.11.3 i lovforslag nr. L 147 af 9. december 1999.

I lyset af Datatilsynets hørings svar er bemærkningerne i lovforslagets punkt 3.2.3.2.1 endvidere blevet udbygget, så det udtrykkeligt fremgår, at såvel den udbetalende myndigheds registrering af oplysninger med henblik på at træffe afgørelser efter de foreslåede nye bestemmelser i lovforslagets §§ 2-13 som henholdsvis politiets og anklagemyndighedens videregivelse af oplysninger efter lovforslaget er en lovmæssig forpligtelse, og at hverken de udbetalende myndigheder, politiet eller anklagemyndigheden som følge heraf skal give oplysninger til den registrerede ydelsesmodtager efter persondatalovens § 29, stk. 1, jf. persondatalovens § 29, stk. 2.

2.4.5. Særligt om familieydelse og barseldagpenge

Retspolitisk Forening anfører, at lovforslaget indeholder ændringer i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag og lov om en børne- og ungedydelse. De ydelser, som reguleres af disse love, tilkommer børn med henblik på at sikre disses forsørgelse. Disse bestemmelser bør derfor ifølge foreningen udgå af lovforslaget, medmindre ydelserne angår mindreårige, hvis pas er inddraget i henhold til paslovens § 2, stk. 1, nr. 4.

Udbetaling Danmark anfører i forhold til de foreslåede ændringer i lov om en børne- og ungedydelse (lovforslagets § 13), at en forælder, der opholder sig i udlandet, sjældent vil være ydelsesmodtager, idet børne- og ungedydelsen som udgangspunkt udbetales til barnets mor eller, hvis forældrene ikke bor sammen, til den af forældrene, som barnet er bopælsregistreret hos. Udbetaling Danmark bemærker endvidere, at de foreslåede bestemmelser i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (lovforslagets § 10) og lov om en børne- og ungedydelse (lovforslagets § 13) er formuleret forskelligt, idet der i de foreslåede bestemmelser i lov om en børne- og ungedydelse står, at ”udbetalingen ophører”, mens der i de foreslåede bestemmelser i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag står, at ”retten ophører”.

For så vidt angår barseldagpenge anfører Udbetaling Danmark, at der på barselsområdet er særlige situationer, hvor der kan opstå tvivl om lovforslagets afledte konsekvenser. Eksempelvis fremgår det ifølge Udbetaling Danmark ikke klart, om en dom eller afgørelse rettet mod den ene forælder vil kunne påvirke den anden forælders ret til barseldagpenge. Det er ek-

sempelvis aktuelt i forhold til delingen af forældreorlov mellem forældrene eller i forhold til dagpenge ved pasning af alvorligt syge børn. Det vil på denne baggrund være hensigtsmæssigt, hvis der indføres bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser om, hvad de afledte konsekvenser i forhold til bl.a. disse spørgsmål vil være efter de nye regler. Dette vil også være hensigtsmæssigt at præcisere i forhold til det beskæftigelseskrav, der gælder på barselsområdet, og som skal være opfyldt i en periode forud for orloven for at få ret til barselsdagpenge.

Som det fremgår af lovforslagets punkt 3.2.2.2, finder regeringen, at bl.a. børnetilskud og børne- og ungeydelse – som adskiller sig fra de andre ydelser i lovforslaget ved at kunne udbetales til en bredere kreds end blot modtageren af ydelsen – bør omfattes af ordningen, da sådanne ydelser også kan være med til at finansiere fremmedkrigeres ophold i konfliktområder. Selvom ydelser efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (som foreslås omfattet af ordningen, jf. lovforslagets § 10) og ydelser efter lov om en børne- og ungeydelse (som foreslås omfattet af ordningen, jf. lovforslagets § 13) udbetales til en bredere kreds end blot modtageren af ydelsen, er det således regeringens opfattelse, at også sådanne ydelser kan være med til at finansiere fremmedkrigeres ophold i konfliktområder, og at udbetalingen af også sådanne ydelser derfor fremover skal kunne standses eller kræves tilbagebetalt.

Udbetaling af tilskud efter §§ 2-4 og 10 a i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (ordinært, ekstra og særligt børnetilskud samt flerbørnstilskud), er primært målrettet børn af enlige forsørgere og tilkommer barnet. Det foreslås derfor med lovforslagets § 10, nr. 1 (forslaget til nyt § 10 h, stk. 1, i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag), at udbetalingen af sådanne tilskud kun ophører, hvis politiet træffer afgørelse om inddragelse af barnets pas. Det er således efter regeringens opfattelse ikke foreneligt med formålet med reglerne om børnetilskud at stoppe udbetalingen af børnetilskud til barnet, hvis barnets forældre får inddraget passet. I overensstemmelse hermed foreslås det, at udbetalingen af tilskuddet til barnet fortsætter, selvom den forælder, som får udbetalt børnetilskuddet på vegne af barnet, får inddraget passet. Tilskuddet kan i sådanne tilfælde udbetales til andre, herunder til barnet selv, efter reglerne i §§ 8 og 9 i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Der henvises herom til bemærkningerne til lovforslagets § 10, nr. 1 (vedrørende § 10 h, stk. 1, i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag).

Regeringen er enig i, at lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (lovforslagets § 10) og lov om en børne- og ungeydelse (lovforslagets § 13) bør være udformet ens i forhold til, om retten til tilskuddet ophører, eller om udbetalingen ophører, herunder fordi der gælder samme betingelser for optjening i de to love. Regeringen har på den baggrund justeret lovteksten og bemærkningerne i lovforslagets § 10, nr. 1 (de foreslåede bestemmelser i §§ 10 h og i), så det fremgår, at det er udbetalingen af børnetilskud – og ikke retten til tilskuddet – som ophører.

For så vidt angår lovforslagets § 13 vedrørende lov om en børne- og ungeydelse bemærkes det, at lovforslaget er udformet, så udbetalingen af børne- og ungeydelse ophører, hvis modtageren eller det barn, ydelsen udbetales for, udrejser som fremmedkriger. Børne- og ungeydelsen udbetales som udgangspunkt til barnets mor, jf. § 4 i lov om en børne- og ungeydelse. Bl.a. i lyset af høringssvarene er lovforslagets § 13 justeret, så det klart fremgår, at ydelser efter lov om en børne- og ungeydelse vil blive udbetalt til den person, som barnet bor hos, hvis den ene forælder udrejser som fremmedkriger, men den anden bliver i Danmark med barnet. Der foreslås i den forbindelse endvidere fastsat en regel om, at Udbetaling Danmark kan bestemme, at børne- og ungeydelsen skal udbetales til barnet selv, hvis det skønnes bedst for barnet. Det er regeringens opfattelse, at der med den foreslåede ordning i lov om en børne- og ungeydelse er fundet en passende balance mellem de involverede hensyn, således at myndighederne på den ene side sikres mulighed for at standse udbetalingen af offentlige ydelser, herunder børne- og ungeydelse, til fremmedkrigere under deres ophold i konfliktområder, men at der på den anden side ikke gøres indgreb i forsørgelsesgrundlaget for personer, der ikke er udrejst som fremmedkrigere.

Med lovforslaget foreslås i barselslovens § 49 a, stk. 1, at sikre hjemmel til, at barselsdagpenge, der er udbetalt til personer, der ved endelig dom findes at have overtrådt straffelovens § 101 a, stk. 1, § 114 c, stk. 3, eller §§ 114 d, e eller g for forhold begået i udlandet, § 114 j, stk. 1, eller overtrædelse af et udrejseforbud fastsat i medfør af paslovens § 2 b, stk. 1, jf. § 5, stk. 1, kan kræves tilbagebetalt for den periode, personen er dømt for overtrædelse af bestemmelserne.

Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om tilbagebetaling af barselsdagpenge udbetalt til personen for den periode, hvor personen er dømt for overtrædelse af ovennævnte bestemmelser, jf. den foreslåede § 49 a, stk. 2, i barselsloven. Udbetaling Danmark kan træffe afgørelse alene på baggrund af en dom for overtrædelse af de pågældende bestemmelser.

Det er alene udbetalte barselsdagpenge til den barslende selv, Udbetaling Danmark kan kræve tilbagebetalt efter den foreslåede bestemmelse, og ikke en refusion udbetalt til personens arbejdsgiver, hvis arbejdsgiver har udbetalt løn under barselsfraværet.

Forslaget indebærer således f.eks., at en person, der har modtaget barselsdagpenge fra den 1. januar til den 31. juli 2018, og som efterfølgende i august 2018 bliver dømt for at have overtrådt en af de nævnte bestemmelser i perioden fra den 1. marts til den 12. juni 2018, skal tilbagebetale barselsdagpenge udbetalt til personen for perioden fra den 1. marts til den 12. juni 2018.

En sådan tilbagebetalingssag vil medføre, at Udbetaling Danmark må overveje og tage stilling til, om der er grundlag for – efter de almindelige tilbagebetalingsregler i barselslovens § 49 – at rejse et tilbagebetalingskrav for de øvrige perioder, dvs. i ovennævnte eksempel for januar, februar og fra 13. juni til den 31. juli 2018. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis det kan godtgøres, at personen i disse perioder har befundet sig i et andet land end barnet.

Hvis Udbetaling Danmark i eksemplet når frem til, at der ikke er grundlag for tilbagebetaling af barselsdagpenge for perioden fra 13. juni til den 31. juli 2018 efter de almindelige tilbagebetalingsregler i barselslovens § 49, skal der ikke foretages yderligere i forhold til barselsdagpenge udbetalt for denne periode.

I hvilket omfang et tilbagebetalingskrav vil påvirke den anden forælders ret til barselsdagpenge for en fraværperiode, afhænger af de konkrete omstændigheder i afholdelsen af orloven mellem forældrene og vil følge den praksis, der i dag gælder i almindelige tilbagebetalingssager på barselsdagpengeområdet.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I det fremsatte lovforslag er der navnlig foretaget følgende ændringer i forhold til det udkast, der har været sendt i høring:

- De foreslåede bestemmelser om deltagelse i et af Kriminalforsorgen fastsat program som betingelse for prøveløsladelse sammenskrives med en række tilsvarende bestemmelser i forslag til lov om ændring af

straffeloven, lov om forbud mod ophold i bestemte ejendomme og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod rocker- og bandekriminalitet), der forventes fremsat den 26. april 2017. På den baggrund er de foreslåede ændringer af straffelovens § 38, stk. 4, samt §§ 39, 40 a, 41 og 42 udgået af lovforslaget.

- Den foreslåede ændring af straffelovens § 114 e om fremme af terrorvirksomhed er udgået af lovforslaget.
- Den foreslåede § 791 d om blokering af hjemmesider er justeret, således at den alene omfatter overtrædelser af straffelovens §§ 114-114 i, 119 eller 119 a.
- Den foreslåede § 791 d, stk. 4, om blokering af hjemmesider er justeret, så det fremgår, at det påhviler udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og administratorer af internetdomæner at bistå politiet ved gennemførelsen af kendelser efter bestemmelsens stk. 2.
- Den foreslåede § 791 d om blokering af hjemmesider er justeret, således at der er indsat et nyt stykke (§ 791 d, stk. 5), hvoraf det fremgår, at hvis den, mod hvem indgrebet retter sig, fremsætter anmodning herom, skal politiet snarest muligt forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om indgrebet skal opretholdes.
- Det er anført i bemærkningerne til lovforslagets punkt 3.1.3, at Justitsministeriet vil foretage en evaluering af erfaringerne med den foreslåede mulighed for at blokere adgangen til en hjemmeside. Det tilstræbes, at evalueringen gennemføres 3 år efter lovforslagets ikrafttræden.
- Det er udtrykkeligt anført i bemærkningerne i lovforslagets punkt 3.2.3.2.1, at de foreslåede bestemmelser om ydelsesstop kun retter sig mod personer, som får inddraget deres pas, fordi der er grundlag for at antage, at de befinder sig i udlandet på afgørelsestidspunktet.
- Bemærkningerne i lovforslagets punkt 3.2.3.2.1 er blevet udbygget, så det fremgår, at såvel den udbetalende myndigheds registrering af oplysninger med henblik på at træffe afgørelser efter de foreslåede nye bestemmelser i lovforslagets §§ 2-13 som henholdsvis politiets og anklagemyndighedens videregivelse af oplysninger med lovforslaget fastlægges som en lovmæssig forpligtelse, og at hverken de udbetalende myndigheder, politiet eller anklagemyndigheden som følge heraf skal give oplysninger til den registrerede ydelsesmodtager efter persondatalovens § 29, stk. 1, jf. persondatalovens § 29, stk. 2.
- Det er udtrykkeligt anført i bemærkningerne i lovforslagets punkt 3.2.3.3, at den foreslåede ordning indebærer, at der vil skulle træffes afgørelse om tilbagebetaling, uanset om ydelsesmodtageren var bekendt med, at man ikke har ret til de af lovforslaget omfattede offentlige ydelser i en periode, hvor man overtræder straffelovens § 101 a, stk.

- 1, § 114 c, stk. 3, eller §§ 114 d, e eller g for forhold begået i udlandet, og § 114 j, stk. 1, om indrejse- og opholdsforbud i udpegede konfliktområder, eller er i udlandet i strid med et udrejseforbud, der er fastsat i medfør af paslovens § 2 b, stk. 1, jf. § 5, stk. 1.
- Bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2, § 3, nr. 2, § 4, nr. 6 og 7, § 7, nr. 1, § 8, nr. 1, § 11, nr. 4, og § 12, nr. 1, er udbygget med eksempler på, hvor stort et tilbagebetalingskrav der efter de pågældende ydelseslove kan rettes mod en person, der ved endelig dom findes at have overtrådt straffelovens § 101 a, stk. 1, § 114 c, stk. 3, eller §§ 114 d, e eller g for forhold begået i udlandet, § 114 j, stk. 1, om indrejse- og opholdsforbud i udpegede konfliktområder, eller et udrejseforbud fastsat i medfør af paslovens § 2 b, stk. 1, og som har modtaget offentlige ydelser i perioden.
 - Bemærkningerne til lovforslagets § 8, nr. 1, (til den foreslåede § 10 e i lov om aktiv socialpolitik) er blevet udbygget, således at det bl.a. fremgår, at den foreslåede bestemmelse indebærer, at opholdskommunen uden personens samtykke kan anmode om, at den tidligere opholdskommune videregiver oplysninger om afgørelser efter de foreslåede §§ 10 b og 10 c, der fortsat er nødvendige og relevante i forhold til opholdskommunens sagsbehandling i forhold til den konkrete afgørelse efter de nævnte bestemmelser, hvis en person ikke giver samtykke til, at oplysningerne kan indhentes.
 - De foreslåede bestemmelser i §§ 10 h og i i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (lovforslagets § 10, nr. 1) er justeret, så det fremgår, at det er udbetalingen og ikke retten til børnetilskud, som ophører i de i lovforslaget angivne situationer.
 - De foreslåede bestemmelser i §§ 4 a og b i lov om en børne- og ungeydelse (lovforslagets § 13, nr. 1) er justeret, så det klart fremgår, at der er hjemmel til at udbetale ydelsen til den person, som barnet bor hos. Der foreslås i den forbindelse endvidere fastsat en regel om, at Udbetaling Danmark kan bestemme, at børne- og ungeydelsen skal udbetales til barnet selv, hvis det skønnes bedst for barnet.

Der er endvidere foretaget en række øvrige præciseringer af lovforslagets bemærkninger i forhold til det udkast til lovforslag, som har været sendt i høring. Endelig er der foretaget en række redaktionelle ændringer og præciseringer i forhold til det lovforslag, der har været sendt i høring, herunder mindre justeringer af sproglig og lovteknisk karakter.